

МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

За матеріалами наукової доповіді на круглому столі «Стратегія розвитку вищої освіти України в умовах надзвичайних ситуацій та криз воєнного стану. Розбудова мережі закладів вищої освіти України», 23 вересня 2024 р.

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6213>

ЛУГОВИЙ

Володимир Іларіонович

доктор педагогічних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
перший віцепрезидент
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. У статті, з огляду на положення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, провідний світовий, зокрема європейський, досвід вдосконалення університетських мереж, розглянуто вітчизняну мережу закладів вищої освіти. Показано її теперішні неефективності та обґрунтовано об'єктивні особливості досконалого стану. Аргументовано необхідність при оптимізації мережі використовувати рейтингові і класифікаційні механізми її оцінювання та мотивації перспективного розвитку. Надано практичні пропозиції до проекту операційного плану реалізації Стратегії у 2025-2028 роках, що важливі для підвищення конкурентоспроможності і привабливості української вищої освіти, її внеску у посилення обороноздатності і прискорення повоєнного відновлення країни, подальшої євроінтеграції держави.

Ключові слова: вища освіта; Стратегія розвитку вищої освіти; мережа закладів вищої освіти; рейтингування і акредитація; класифікація; обороноздатність; повоєнне відновлення; євроінтеграція.

У Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки (далі — Стратегія) спеціальну увагу приділено мережі закладів вищої освіти (далі — ЗВО) (Кабінет Міністрів України, 2022). Серед завдань Стратегії «модернізація мережі, укрупнення закладів вищої освіти, підтримка дослідницьких університетів». В операційному плані реалізації Стратегії у 2022-2024 рр. (перший етап) серед заходів 2022 р. передбачено «розроблення середньострокового плану модернізації мережі закладів вищої освіти на основі середньої кількості студентів у таких закладах». На другому етапі (2025-2028 рр.) здійснення Стратегії заплановано «завершення модернізації мережі закладів вищої освіти». Із зазначеного можна зрозуміти, що вдосконалення мережі насамперед передбачає укрупнення ЗВО з урахуванням кількості студентів.

Стратегія ідентифікує проблему мережі закладів вищої освіти, як:

- «велика за кількістю»;
- її розширення «супроводжувалося надмірним дублюванням напрямів підготовки»;
- «неефективність і витратність»;
- «невідповідність ... потребам держави».

Аналіз мережі вченими НАПН України у 2022 і 2024 рр. підтвердив її недосконалість, зокрема згадані характеристики. Відповідні стаття і препринт викликали підвищений інтерес.

Стаття «Мережа державних закладів вищої освіти України: Аналітичний огляд конкурентоспроможності», що опублікована у Віс-

нику НАПН України (2022 р.) має 6,5 тис. повнотестових завантажень (Кремень та ін., 2022).

Препринт «Мережа державних закладів вищої освіти України: аналіз ефективності та конкурентоспроможності» (2024 р.) за п'ять місяців завантажувався 1,1 тис. раз (Кремень (ред.), 2024).

Складений авторами останньої публікації (Кремень (ред.), 2024) рис. 1 ілюструє дублювання підготовки та її невідповідність потребам суспільства і економіки.

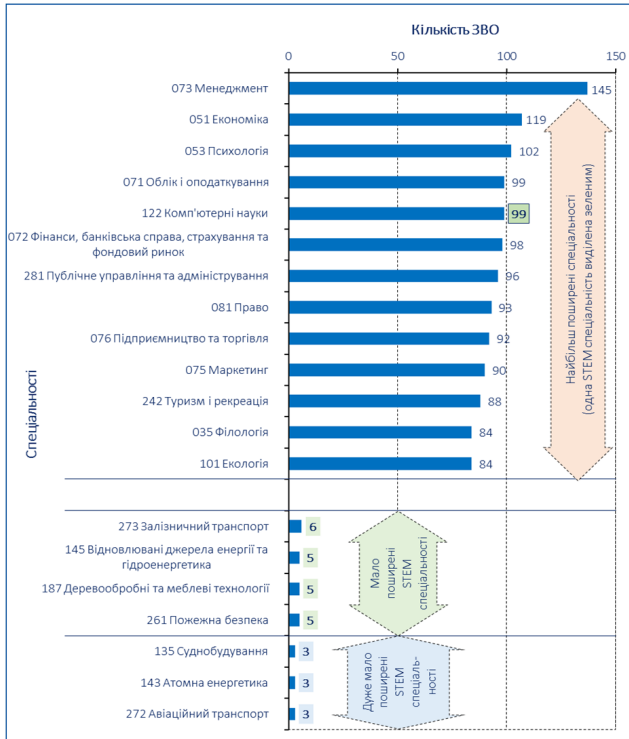

Рис. 1. Диспропорції в реалізації спеціальностей у державних ЗВО у 2024 р.
Джерело: Кремень (ред.), 2024, с. 15.

Зокрема, за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) за спеціальністю «Відновлювані джерела енергії та гідроенергетика» відсутня підготовка докторів філософії.

Рис. 2 характеризує величину мережі державних ЗВО та їх розподіл за величиною (кількістю бакалаврів і магістрів).

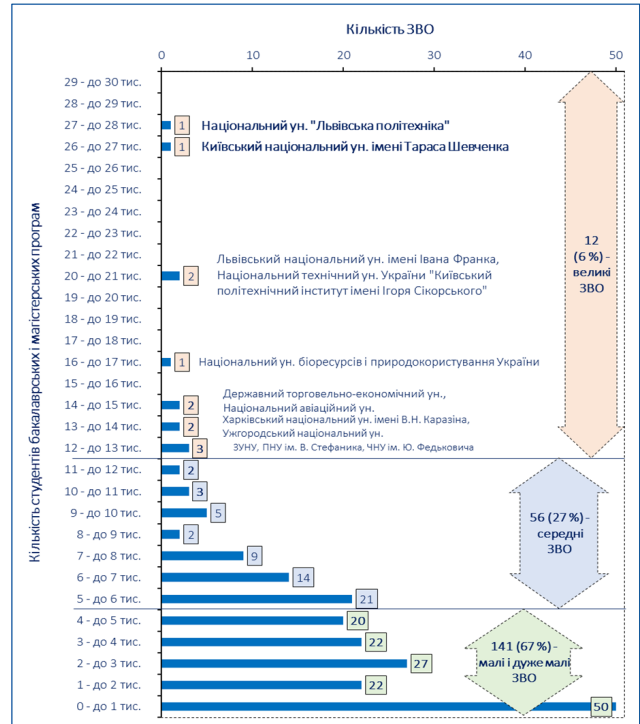

Рис. 2. Розподіл 209 державних ЗВО за кількістю бакалаврських і магістерських студентів у 2024 р.
Джерело: Кремень (ред.), 2024, с. 8.

Щодо величини ЗВО та їх укрупнення, то це перші як необхідний критерій, так і очевидний крок для оптимізації проблемної подрібненої мережі. Водночас у міру зростання досконалості мережі і окремих закладів, величина інституції перестає бути визначальною характеристикою. Адже, для топових закладів втрачається вірогідна кореляція між рейтинговим місцем закладу і кількістю здобувачів у ньому. Як свідчать наведені нижче приклади, потенціал лідерських університетів не має однозначного зв'язку з величиною інституції. Тобто для оцінювання досконалості закладу кількісну його характеристику слід доповнювати рейтинговою.

За Shanghai Ranking (ARWU) 2024 університети екстра класу (УЕК), що на екстремально крутій ділянці рейтингу (топ-30), мають профілі, як показано в табл. 1.

Таблиця 1

Рейтингове місце і кількість здобувачів в окремих університетах екстра класу (топ-30) за даними Shanghai Ranking 2024 р.

№	Місце	Університет	Кількість здобувачів	Співвідношення бакалаврських (UG) і післябакалаврських (PG) здобувачів
1	1	Harvard University	42,0 тис.	14,5 тис. UG + 27,5 тис. PG
2	9	California Institute of Technology	2,4 тис.	1,0 тис. UG + 1,4 тис. PG
3	26	University of Toronto	81,7 тис.	58,4 тис. UG + 23,3 тис. PG
4	29	Rockefeller University	250	0 UG + 250 PG

Джерело: складено автором на підставі Shanghai Ranking, 2024.

Зазначені у табл. 1 ЗВО за істотно різної величини мають дуже високі досягнення (Shanghai Ranking, 2024). Гарвардський університет увесь період 2004-2024 рр. незмінної методології рейтингу посідає 1 місце. Аналогічно Каліфорнійський інститут технології усі ці роки входить до незмінної за складом групи топ-10. Університет Торонто завжди перебуває в групі топ-30, однак, навпаки, маючи надто великий розмір, не піднімався вище 22 місця. У карликовому Університеті Рокфеллера, що у топ-30, надвисокий конкурентний потенціал забезпечується шляхом концентрації ресурсів в одній біологічній галузі та для

невеликого контингенту студентів, у закладі на одного здобувача припадає понад 1,5 млн дол. річного бюджету, з діяльністю університету пов'язані 26 нобелівських лауреатів (як випускників, так і викладачів) (Shanghai Ranking, 2024; Rockefeller University, 2024).

Також, як і розмір, на первинних етапах оптимізації мережі, важливо враховувати вік закладів, який дає змогу здійснити часову акумуляцію досвіду (див. табл. 2). Хоча знову-таки за інтенсивного становлення ЗВО відповідний час може бути суттєво скорочений.

Таблиця 2

Рейтингове місце, вік і кількість здобувачів в окремих університетах екстра класу (топ-30) за даними Shanghai Ranking 2024 р.

№	Місце	Університет	Вік, роки	Кількість здобувачів	Співвідношення здобувачів: бакалаврських (UG) і післябакалаврських (PG)
1	1	Harvard University	388	42,0 тис.	14,5 тис. UG + 27,5 тис. PG
2	4	University of Cambridge	понад 700	19,9 тис.	12,3 тис. UG + 7,6 тис. PG
3	6	University of Oxford	понад 900	20,8 тис.	11,9 тис. UG + 8,9 тис. PG
4	18	University of California, San Diego	64	39,8 тис.	31,8 тис. UG + 8,0 тис. PG
5	20	University of California, San Francisco	156	3,2 тис.	0 UG + 3,2 тис. PG

Джерело: складено автором на підставі Shanghai Ranking, 2024.

Оскільки без рейтингу, тільки на підставі величини або віку закладу, можна лише приблизно судити про його потенціал і досконалість, остільки важливо виявити релевантні рейтинги для оцінювання ЗВО.

Уряд двічі (у 2018 і 2022 рр.) нормативно визнавав світові університетські рейтинги (Кабінет Міністрів України, 2018; 2022):

- Shanghai Ranking (ShR),
- THE World University Rankings (THE),
- QS World University Rankings (QS).

Уряд цілком справедливо не визнавав жодного з існуючих українських рейтингів як таких, що не мають довіри.

Приклад маленької глобальної університетської екстра мережі топ-30 підтверджує: мережа іманентно є і буде диференційованою (неоднорідною) як за кількісними, так і якісними характеристиками.

Тому для ефективного управління мережею потрібний законодавчо визнаний національний рейтинг подібно до узаконеної акредитації.

Це пов'язано з ієрархією механізмів оцінювання якості вищої освіти, що сформувалися у світовій практиці (рис. 3).

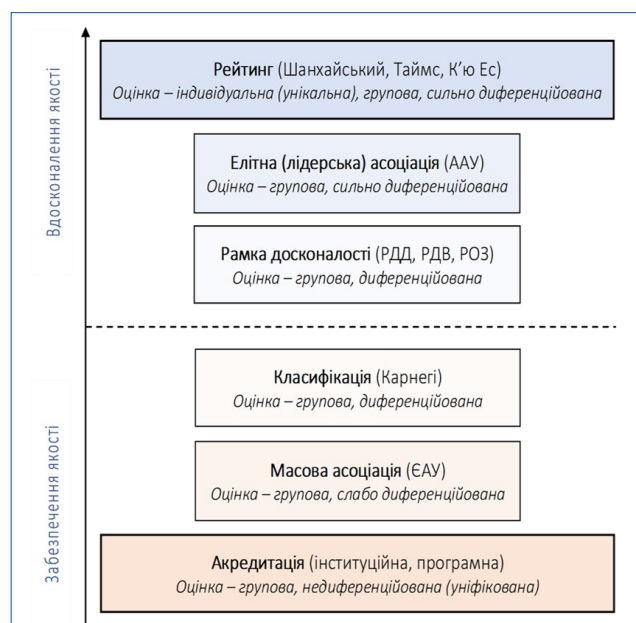

Рис. 3. Таксономія механізмів оцінювання якості вищої освіти

Джерело: Луговий, Таланова (ред.), 2019, С. 31.

Відповідно у світовій практиці склалися дві стратегії—1,—2 розвитку вищої освіти, базовані на акредитації і рейтингуванні (рис. 4).

Рис. 4. Дві стратегії розвитку, базовані на мінімально достатній та максимально досконалій якості вищої освіти

Джерело: *Lugovyi, Slyusarenko & Talanova, 2021, p. 92.*

Стратегія передбачає університетське рейтингування (Кабінет Міністрів України, 2022).

Насамперед, в описі проблем рейтингування характеризується як сучасний виклик: «У XXI столітті країни Болонського процесу в Європейському просторі вищої освіти практично повністю перейшли до моделі забезпечення якості на основі результатів. ... чітко вимірюваних критеріїв та індикаторів якості, ... зокрема таких елементів зовнішнього забезпечення якості, як ... рейтинги ...».

Також в аналізі поточного стану зазначається важливість досягнення досконалості діяльності, що характерна для групи топ-1000 ЗВО у провідних міжнародних рейтингах: «... запроваджено ... залежність обсягу фінансування закладів вищої освіти від результатів їх діяльності ... Метою ... є мотивація ... до ... зайняття позиції ТОП-1000 у визнаних міжнародних рейтингах». При цьому серед стратегічних цілей та показників визначено орієнтир: «кількість закладів вищої освіти, порядковий номер яких в одному з міжнародних рейтингів (QS World University Rankings, The Times Higher Education World University Rankings або Academic Ranking of World Universities ... не перевищує 1000 (без поділу на факультети, спеціальності тощо), у 2032 році – 12.».

Крім того, з-поміж поставлених завдань — «підтримка спільних (подвійних) освітніх програм з університетами, що належать до ТОП-1000 світових рейтингів».

Водночас операційний план на 2022-2024 рр. не оперує поняттям рейтингу (Кабінет Міністрів України, 2022).

Реальний стан участі українських ЗВО у провідних міжнародних рейтингах скромний, що актуалізує необхідність створення національного рейтингу, який би більш повно охоплював наявну мережу.

Станом на сьогодні до топ-1000 визнаних міжнародних рейтингів входять 4 ЗВО України (Shanghai Ranking, 2024; THE World University Rankings, 2024; QS World University Rankings, 2024).

- ShR (ARWU): КНУ імені Тараса Шевченка (900-1000 місця), у якому 26,1 тис. (19,6 тис. UG + 6,6 тис. PG) здобувачів,
- THE: СумДУ (601-800 місця), 8,4 тис. здобувачів,
- QS: — КНУ імені Тараса Шевченка (701-710 місця),
 - ХНУ імені В.Н. Каразіна (741-750 місця),
 - НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» (801-850 місця).

У 2022 р. у цих рейтингах було 6 ЗВО (Shanghai Ranking, 2024; THE World University Rankings, 2024; QS World University Rankings, 2024).

- THE: — СумДУ (401-500 місця),
 - НУ «Львівська політехніка» (601-800 місця), 27,3 тис. здобувачів,
- QS: — ХНУ імені В.Н. Каразіна (541-550 місця),
 - КНУ імені Тараса Шевченка (651-700 місця),
 - НТУ «ХПІ» (651-700 місця),
 - НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» (701-750 місця),
 - НУ «Львівська політехніка» (801-1000 місця),
 - СумДУ (801-1000 місця).

Нижче наведено приклади невідповідності акредитованої мережі так, як вони зазначені у джерелі (Кремень (ред.), 2024, с. 18, с. 22) станом на 15 березня 2024 р. Зокрема, це гіпертрофована увага ЗВО до непрофільних для них спеціальностей і неувага до профільних спеціальностей.

Державний університет «Житомирська політехніка» готує за нехарактерними для закладу спеціальностями «філософія», «філологія», «політологія», «психологія» і багатьма іншими, натомість не веде підготовку за спеціальностями «фізика та астрономія», «прикладна фізика» тощо.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» реалізує неоднократно дубльовані в місті спеціальності «дошкільна освіта», «фізична культура і спорт», «хореографія», «філологія», «психологія», однак не пропонує відсутні в області спеціальності «фізика та астрономія», «прикладна фізика». В університеті спеціальність «дошкільна освіта» малокомплектна (усього 30 студентів), хоча в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка (384 студента), як і в переміщеному Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка (160 студентів), така підготовка ведеться у великих обсягах.

Західноукраїнський національний університет, маючи відокремлені інститути у сусідніх областях, їх обласних центрах породжує багатоаспектні неефективності. По-перше, розпоршує і деконцентрує власний університет, що утруднює його входження в провідні міжнародні університетські рейтинги. По-друге, відокремлені інститути повністю дублюють спеціальності, що реалізують місцеві університети.

У м. Ізмаїл Одеської області функціонують два подібні за профілем (готують фахівців із спеціальності «морський та внутрішній водний транспорт») відокремлені інститути, однак один з них підпорядкований київському Державному університету інфраструктури та технологій, а інший — Національному університету «Одеська морська академія».

До цих характерних прикладів можна додати аналогічний приклад сьогодення.

За даними ЄДЕБО в Кременчуцькому льотному коледжі Харківського національного університету внутрішніх справ здійснюється підготовка (заочно) 10 бакалаврів зі спеціальності «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». У базовому університеті така підготовка не провадиться. Натомість у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського здійснюється повноцінна підготовка близько 500 здобувачів за цією спеціальністю на розвинутій матеріально-технічній базі та за наявності потужного дослідницького потенціалу. Зокрема, свідченням цього є щорічне проведення КрНУ імені М. Остроградського визнаної у світі англійської міжнародної конференції з електричної та енергетичної інженерії, матеріали якої індексуються у WoS.

Перелік подібних прикладів невідповідності і неефективності мережі можна продовжувати.

Наведені приклади ще раз засвідчують, що забезпечення якості вищої освіти, побудоване виключно на механізмі акредитації без його доповнення рейтингуванням, не забезпечує університетську мережу від недосконалостей.

Адже, слід брати до уваги, що існує два рівня і два призначення «якості» і відповідних два виміри Болонського процесу (див. рис. 5).

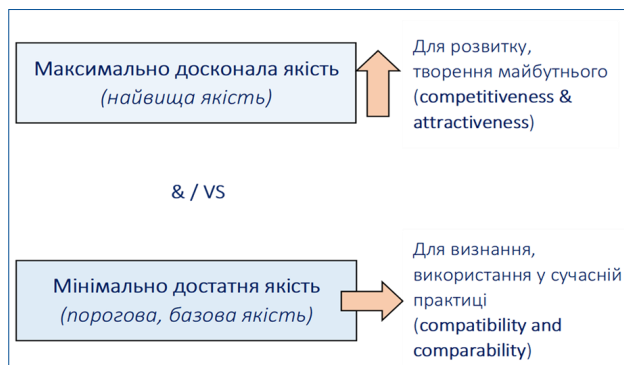

Рис. 5. Два рівні (мінімально достатній і максимально досконалий) і два призначення (для функціонування і для розвитку) якості

Джерело: *Lugovyi, Slyusarenko & Talanova, 2022, p. 132.*

Стратегія зорієнтована на Болонський процес і враховує його документи включно з Римським комюніке (2020 р.), яке накреслило бачення розвитку Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) до 2030 р. (Кабінет Міністрів України, 2022). Проведення у 2024 р. Тиранської міністерської конференції зобов'язує в подальшому, зокрема в операційному плані на 2025-2028 рр., урахувувати її матеріали (Tirana ENEA ..., 2024).

У зв'язку з цим слід зазначити, що Тиранське комюніке засвідчило як здобутки, так і втрати Болонського процесу, що докладно розглянуто у відповідній статті В. Лугового, О. Слюсаренко і Ж. Таланової, яка прийнята для публікації в журналі «Education: Modern Discourses» (2024). Зокрема, серед *втрам* у поданій до друку статті зазначаються такі:

1. Усунення з порядку денного виклику щодо досягнення «конкурентоспроможності і привабливості» ЄПВО, що становить сутність так званого, другого, зовнішнього виміру розвитку вищої освіти. Тим самим Болонський процес і ЄПВО спрощуються до їх першого, внутрішнього виміру («сумісність і порівнянність»).

2. Відсутність реагування на світовий 20-літній досвід використання рейтингів для визначення характеристик лідерських університетів і подальшої мінімізації розриву між країнами за «конкурентоспроможністю і привабливістю» вищої освіти. У 2024 р. більше половини країн-учасників ЄПВО не мали університетів світового класу (УСК) (топ-500) за критеріями Shanghai Ranking, решта країн сильно диференційовані за кількістю і якістю таких закладів (Salmi, 2009). За

період з 2004 до 2024 рр. кількість таких університетів в ЄПВО зменшилася з 207 до 184.

На підставі зазначеного вище можна сформулювати *практичні пропозиції* для операційного плану на 2025-2028 рр. (для ефективної побудови ефективної мережі):

1. Законодавче впровадження національного рейтингу ЗВО за методологією, на кшталт, об'єктивного Shanghai Ranking (переборення зневаги і зволікання щодо рейтингу, усвідомлення його об'єктивної необхідності і незамінності) (Shanghai Ranking, 2024).

2. Законодавче унормування національної класифікації ЗВО, за прикладом Класифікації Карнегі для мережі ЗВО США (The Carnegie classification, 2022).

3. На основі рейтингування і класифікації законодавче впровадження університетських ліг за рівнем досконалості ЗВО.

Такі ліги доцільно створити і в межах ЄПВО з метою мотивації змагального розвитку університетів та їхніх мереж.

Зокрема, автором і співавторами пропонувався класифікація університетів за рівнем конкурентоспроможності (рис. 6) (Луговий, Таланова (ред.), 2019, с. 27).

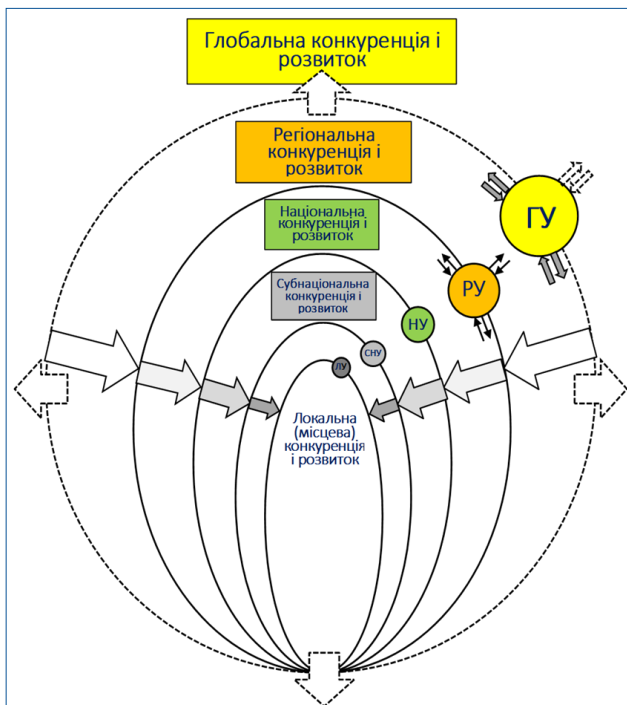

Рис. 6. Модель місійно-статусної класифікації закладів вищої освіти

Примітка: Залежно від рівня, на якому працюють університети, останні можуть бути глобальними (ГУ), регіональними (РУ), національними (НУ), субнаціональними (СНУ), локальними (місцевими) (ЛУ).

Джерело: Луговий, Таланова (ред.). 2019, с. 27.

Крім Класифікації Карнегі (США), існує інший повчальний досвід таксономії університетів. Зокрема, у Фінляндії університети поділяють на: власне університети (які глобальні / національні) і університети прикладних наук (політехнікуми, які субнаціональні / місцеві). Такий поділ ЗВО використовується і в Європі, зокрема в межах ЄПВО заклади різного типу об'єднані в Європейській асоціації університетів (EUA) (університети) та Європейській асоціації шкіл вищої освіти (EURASHE) (університети прикладних наук) (Луговий, Таланова (ред.), 2019; Луговий, Слюсаренко, Таланова, 2020).

Ураховуючи, що в Інституті вищої освіти НАПН України інтенсивно розвивається наука про університети, корисними для наукового супроводу Стратегії будуть наступні системні публікації:

1. В. Лугового, О. Слюсаренко і Ж. Таланової в е-журналі ІВО НАПН України «Університети і лідерство» (УіЛ) 2018-2024 рр.:

- Інтеграція і диференціація лідерської вищої освіти: уроки для України від ЄС, США і Китаю. УіЛ, 17, 2024.

- Методологія рейтингових методологій: проблема побудови правильних університетських рейтингів. УіЛ, 16, 2023.

- Закон зростання крутизни університетського сходження до вершини досконалості. УіЛ, 15, 2023.

- Складна активність & селективна асоціативність: ефективність елітного асоціювання університетів. УіЛ, 14, 2022.

- Концентрація та комунікація в моделі і стратегії розвитку університетів-лідерів. УіЛ, 13, 2022.

- Дві стратегії розвитку вищої освіти: якої бракує Україні? УіЛ, 12, 2021.

- Розвиток університетського дослідницького потенціалу як основи конкурентоспроможної якості вищої освіти в США: досвід для України. УіЛ, 11, 2021.

- Рейтинговий розподіл та формульне фінансування українських університетів: проблема суб'єктивізму і недовіри. УіЛ, 10, 2020.

- Сучасність і надсучасність – критерій якості вищої освіти. УіЛ, 7, 2019.

- Від акредитації до рейтингу (функціонування VS розвиток). УіЛ, 6, 2018.

2. Lugovyi, V., Slyusarenko, O. & Talanova, Zh. (2022). Two dimensions of the Bologna Process: the problem of quality in each of them. *Education: Modern Discourses*, 5, 128-141. <http://surl.li/nmjwh>

3. Луговий В.І., Слюсаренко О.М., Таланова Ж.В. (2022). Париж-стратегія & Пекін-стратегія розвитку університетського лідерства у 2003-2021 роках: досвід для України. У П.М. Куліков, М.З. Згуровський, В.І. Луговий, ред., *Шляхи розвитку закладів вищої освіти в новій соціальній реальності*: монографія (с. 40-50). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського.

4. Слюсаренко, О. (2015). *Розвиток найвищого університетського потенціалу в умовах глобалізації*: монографія. Київ: Пріоритети.

5. Таланова, Ж. (2010). *Докторська підготовка у світі та Україні*: монографія. Київ: Міленіум.

Викладене важливе для підвищення конкурентоспроможності і привабливості української вищої освіти, її внеску в посилення обороноздатності і прискорення повоєнного відновлення країни, подальшої євроінтеграції держави (Президент України, 2022; План відновлення України, 2022; Калашнікова & Оржель, 2022; Кремень (ред.), 2023).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Кабінет Міністрів України. (2018, 14 березня). *Про затвердження переліку світових рейтингів університетів для визначення особливої категорії іноземців та осіб без громадянства, які претендують на працевлаштування в Україні* (154-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/154-2018-p>
- Кабінет Міністрів України. (2022, 23 лютого). *Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки* (286). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p>
- Калашнікова, С., & Оржель, О. (2022). Оптимізація мережі закладів вищої освіти: теоретичні особливості та практичні рекомендації. *International Scientific Journal of Universities and Leadership*, 13, 89-129. <http://surl.li/nmismw>
- Кремень, В.Г., Луговий, В.І., Саух, П.Ю., & Таланова, Ж.В. (2022). Мережа державних закладів вищої освіти України: Аналітичний огляд конкурентоспроможності. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4122>
- Кремень, В. (ред.). (2023). *Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді* : науково-аналітична доповідь. Київ: Пед. думка. <https://lib.iitta.gov.ua/738494/>
- Кремень, В.Г., Луговий, В.І., Саух, П.Ю., Слюсаренко, О.М., & Таланова, Ж.В. (2024) *Мережа державних закладів вищої освіти України: аналіз ефективності та конкурентоспроможності* : препринт (аналітичні матеріали) (В.Г. Кремень, ред.). Національна академія педагогічних наук України. Київ. <https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2024>
- Луговий В., Таланова Ж (ред.) (2019). *Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції* : аналітичні матеріали (частина II) (препринт). Київ: Ін-т вищої освіти НАПН України. <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-28-1-2019>
- Луговий, В.І., Слюсаренко, О.М., & Таланова, Ж.В. (2020). Моніторинг, мотивація, мобілізація задля конкурентоспроможності університетів України: механізми реалізації. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 2(2). <http://surl.li/smumsc>
- План відновлення України. (2022). <http://surl.li/ejuxl>
- Президент України. (2022, 21 квітня). *Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни* (266/2022). <http://surl.li/dpfbw>
- Lugovyi, V., Slyusarenko, O. & Talanova, Zh. (2021). Ratings and strategies for the development of higher education in world practice: experience for Ukraine. *Education: Modern Discourses*, 4, 90-102. <http://surl.li/smummm>
- Lugovyi, V., Slyusarenko, O. & Talanova, Zh. (2022). Two dimensions of the Bologna Process: the problem of quality in each of them. *Education: Modern Discourses*, 5, 128-141. <http://surl.li/nmjwh>
- QS World University Rankings. (2024). <http://surl.li/mdrkk>
- Rockefeller University. (2024). <http://www.rockefeller.edu>
- Salmi, J. (2009). *The Challenge of Establishing the World Class Universities*. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. <http://surl.li/smumy>
- Shanghai Ranking. (2024). <http://surl.li/mdrjr>
- Tirana EHEA Ministerial Conference 29-30 May 2024. (2024). <https://ehea2024tirane.al/>
- The Carnegie classification of Institutions of Higher Education. (2022). 2021 Update – Facts & Figures. <http://surl.li/nabjo>
- THE World University Rankings. (2024). <http://surl.li/nmkcc>

NETWORK OF STATE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE: STATUS AND PROSPECTS

Based on the materials of the scientific report at the round table "Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine in the Context of Emergencies and Martial Law Crises. Building a Network of Higher Education Institutions of Ukraine" on September 23, 2024

Volodymyr Lugovyi

DSc in Education, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, First Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article analyses the national network of higher education institutions in view of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032, and the world's leading experience, particularly the European experience in improving university networks. The author shows its current inefficiencies and substantiates the objective features of the perfect state. The author also argues for the need to use rating and classification mechanisms to evaluate the network and motivate its future development. Practical proposals for the draft operational plan for the implementation of the Strategy in 2025-2028 are provided, which are important for increasing the competitiveness and attractiveness of Ukrainian higher education, its contribution to strengthening the defence capability and accelerating the post-war recovery of the country, and further European integration of the state.*

Keywords: *higher education; Strategy of Higher Education Development; network of higher education institutions; ranking and accreditation; classification; defence capability; post-war recovery; European integration.*

Дата публікації: 1 жовтня 2024 р.